

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

НАРЪЧНИК

АКТИВНО ПАРТНЬОРСТВО МЕЖДУ МЛАДЕЖКИ НПО И ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ ПРЕДПОСТАВКА ЗА ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

НАРЪЧНИКЪТ Е ИЗГОТВЕН КАТО ЧАСТ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТ
„МОСТ- МЛАДЕЖКИ ОМБУДСМАНСКИ СЪВЕТ ТУНДЖА –
ПОВИШАВАНЕ АКТИВНОТО УЧАСТИЕ НА МЛАДЕЖИТЕ В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ“

ПАРТНЬОРИ ПО ПРОЕКТА:

ЕВРОКЛУБ
ЖЕНА

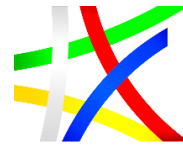

Проектът „МОСТ – МЛАДЕЖКИ ОМБУДСМАНСКИ СЪВЕТ ТУНДЖА – ПОВИШАВАНЕ АКТИВНОТО УЧАСТИЕ НА МЛАДЕЖИТЕ В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ“, BG05SFOP001-2.025-0044, се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект:

„МОСТ- Младежки Омбудсмански Съвет Тунджа - повишаване активното участие на младежите в местното развитие“

Дейност 4: Наръчник „Активно партньорство между младежки НПО и публична администрация, предпоставка за добро управление“

Наръчникът е резултат от изпълнението на Дейност 4 по проект „МОСТ – МЛАДЕЖКИ ОМБУДСМАНСКИ СЪВЕТ ТУНДЖА – ПОВИШАВАНЕ АКТИВНОТО УЧАСТИЕ НА МЛАДЕЖИТЕ В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ“, BG05SFOP001-2.025-0044 на Евроклуб Жена и Община Тунджа, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

www.eufunds.bg

Оперативна програма „Добро управление“ (ОПДУ), съфинансирана от Европейския социален фонд

Приоритетна ос - Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса.

Процедура - BG05SFOP001-2.025 - Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство.

Проектът № BG05SFOP001-2.025-0044, „МОСТ – МЛАДЕЖКИ ОМБУДСМАНСКИ СЪВЕТ ТУНДЖА – ПОВИШАВАНЕ АКТИВНОТО УЧАСТИЕ НА МЛАДЕЖИТЕ В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ “ се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

УВОД

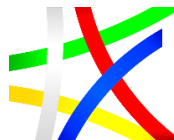

Неоспорим факт е, че през последните години държавите - членки на Европейския съюз показаха стремеж към това, да включат в дневния си ред на развитие ефективното участие на младежите и младежките организации. Не за друго, а защото осъзнаха, че е крайно време, младежката политика да бъде приоритет за всяка една държава, целяща да постигне добро управление. Редица европейски страни акцентираха в стратегиите си за развитие, върху ролята и значението на младежките организации и младежката политика и подпомагането на активни и компетентни млади хора, които могат да допринесат за едно по-добро, интелигентно и проспериращо общество. Т.е. младите хора са овластени да участват в обществено-политическия живот, както на национално, така и на регионално ниво. Дори Европейската комисия обяви 2022 г. за Европейска година на младежта.

Как е в България? На 23 ноември, 2022 г. на заседание на Министерски съвет е приета Национална стратегия за младежта за периода 2021-2030 г., която е основният стратегически инструмент за планиране и прилагане на държавната политика за младежта и дефинира нейните основни и специфични цели и приоритети за следващите 10 години, както и мерките за тяхното постигане. Проблемите на младите хора обаче всеки ден се сливат с върхлитащите ни кризи, а националната и регионалните младежки политики са без цел и посока. На тази основа, стъпват организациите от неправителствения сектор като на места си сътрудничат с месните власти.

В община Тунджа например, дейност развиват 11 младежки неправителствени организации и 3 младежки неформални групи. През последните години са проведени няколко инициативи с участието на младежи, но нито една от тях не е свързана със създаването на подходяща благоприятна среда, която да подпомага и осигурява истинско партньорство между младежките НПО и общинската администрация в процесите на вземане на решения, важни за развитието на общината. А гаранция за добро управление на всяка една община е именно постигането на такова партньорство.

В този смисъл издаването на наръчника „Активно партньорство между младежки НПО и публична администрация, предпоставка за добро управление“ може да бъде полезен инструмент и за неправителствените организации на местно и национално ниво в техния диалог с парламента, правителството, общините и публичните органи. Още повече, че Наръчникът очертава и начините за партньорство между младежките НПО и местните администрации и ги насърчава в подбирането на диалогични подходи с публичните власти. Посочване на правната рамка за участието на младежки НПО в процесите на вземане на решения за развитието на публичните институции също е в помощ на тези организации.

I. МЛАДЕЖКА ПОЛИТИКА В ЕВРОПА

За да обсъждаме партньорството между младежките неправителствени организации и публичната администрация на местно ниво, преди всичко трябва да сме наясно с младежката политика в страната, в която живеят младежите.

Какво всъщност означава "младежка политика"? Това е вид публична политика и отразява предизвикателствата и проблемите, пред които са изправени младите хора в прехода си от детството до зрелостта. Младежката политика се основава на политическите цели и насоки, върху които са акцентирали местните органи за самоуправление, националното правителство и младежките неправителствени организации.

В различни европейски документи, можем да срещнем определението, че политиката за младежта е набор от политически мерки, насочени към подпомагане развитието на младите хора за постигане на пълния им потенциал. Анализирайки това определение, можем да кажем, че младежката политика трябва да се основава на предпоставката, че всеки млад човек има свои собствени компетенции и таланти и че се подхожда към младите хора, не като проблемна група, а като носители на права.

Целта на младежките политики трябва да бъде насочена към гарантиране възможността и качеството на всички процеси, които позволяват да се говори за упражняване на пълноценно гражданство - достъп до прилично жилище и работа, качествено образование и здравеопазване, достъп до култура, липса на всякакъв вид дискриминация и социално изключване.

- **Младежка политика за обучение в Съвета на Европа с участие на младите хора**

Полезна за младежките НПО би била информацията за провеждането на младежката политика в Съвета на Европа, относно партньорството между тях и публичната администрация. Съветът на Европа играе основна роля за подпомагане и насърчаване на обучения с участие на активното гражданство, в т.ч. и младите хора. Младежката политика на Съвета цели да предостави на младите хора – момчета и момичета, с еднакви възможности и опит, възможности да развият знания, умения и компетенции, които да им помогнат да заемат пълноправна част във всички аспекти на обществото. Обучението в тази насока заема централно място в младежката политика на Съвета на Европа по различни начини:

- младежките политики трябва да насърчават обучение с участие на младите хора в различни сфери на обществото, особено тези, които са най-пряко свързани с тях. Това включва подкрепа за младежки организации, създаване на младежки платформи или консултативни органи, признаване на ролята на студентските съвети и студентските съюзи в ръководството на училищата и т.н.

- Младежките политики трябва да бъдат разработвани, изпълнявани и оценявани заедно с младите хора по различни начини, които отчитат приоритетите, перспективите и интересите на тези млади хора и ги включват в обществените процеси. Това се осъществява главно чрез младежките съвети и форуми (национални, регионални или местни) и/ или по други начини за консултация на млади хора, включително форми на електронно участие, за които ще намерите информация по-нататък в наръчника.

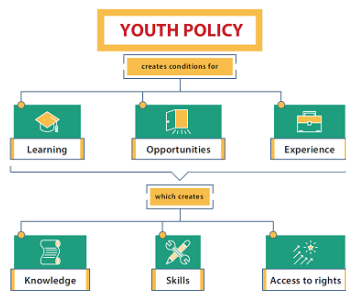
Младежките политики и програми, според Съвета на Европа, трябва да насърчават младите хора за участие в обученията и инициативи, при които участниците проявяват интерес, например образование в областта на правата на човека. Тези измерения на младежкото участие отразяват подходите на **Европейска харта за обучение с участие на младите хора** в живота на общините, която подчертава, че: да участваш, означава да имаш влияние и отговорност за решенията и действията си, които засягат живота на младите хора или които просто са важни за тях. Това би могло да означава, да гласуваш на местните избори, както и да създадеш младежка организация или Интернет форум за обмен на информация, относно хобитата и интересите или други креативни начини за прекарване на свободното време. Определението за участие в хартата също показва смяна на подхода към младите и младежкото включване. Младите хора не се третират като жертви или като уязвима група, която се нуждае от защита и помощ (т.нар. „проблематичен подход“), не се гледа на тях като обекти на натиск или манипулация от страна на възрастните, когато възрастните приемат, че те знаят кое е най-доброто за младите хора. Според Европейската харта за обучение на младите хора, на тях се гледа като активни страни в процесите и структурите, касаещи живота на общността. Младите хора се считат за партньори с голям потенциал, множество таланти и силни страни. На младежите трябва да се дава възможността да изразяват своите потребности и да намират начини за тяхното удовлетворяване, чрез активно гражданско участие.

Европейската харта за обучение с участие на младите хора в живота на общините е международен политически документ, одобрен от Конгреса на местните и регионалните власти на Съвета на Европа. Хартата съдържа раздели, свързани с различните аспекти на младежкото участие на местно ниво. Първият раздел предоставя на местните и регионалните власти насоки за това как да провеждат политиките, засягащи младите хора в редица области. Вторият описва инструменти за разширяване на обучението с участие на младите хора. И третата част предоставя съвети за това, как да се осигурят институционални условия за обучение с участие на младите хора. Хартата очертава 14 области, в които младите хора трябва да бъдат включени: 1. спорт, свободно време и асоциативен живот; 2. работа и заетост; 3. жилища и транспорт; 4. образование и обучение; 5. мобилност и межкултурни обмени; 6. Здравеопазване; 7. равенство между жените и мъжете; 8. младите хора в селските райони; 9. достъп до култура; 10. устойчиво развитие и околна среда; 11. насилие и престъпност; 12. Антидискриминация; 13. любов и сексуалност; 14. достъп до права и закони.

Така Съветът на Европа въвежда в действие система за съвместно управление в младежкия сектор, при която представители на европейските неправителствени младежки организации и публичната администрация работят заедно, за да определят приоритетите и да направят препоръки относно живота на младите хора.

II. МЛАДЕЖКА ПОЛИТИКА В БЪЛГАРИЯ

За първи път през 1999 г. Народното събрание на Република България препоръча на органите на изпълнителната власт и на местното самоуправление да прилагат принципите на Европейската харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите, приета от Конгреса на местните и регионалните власти на Съвета на Европа.

През 2002 г. Народното събрание приема решение, с което задължи Министерския съвет да изготвя и внася в парламента Годишен доклад за младежта. Въз основа на Първия годишен доклад за младежта 2002 г. в България е приета Стратегия за национална младежка политика 2003 - 2007 г. България е сред първите държави в Европа приели национален стратегически документ за младежката политика в широка консултация с младите хора

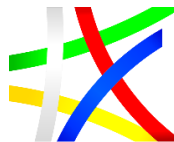
Младежта политика е актуална тема в съвременния свят. Още от миналото, обществата обръщат внимание на подрастващите поколения и полагат грижи за тях. В днешно време вече е актуално да се говори за политики за младежта и създаване на условия за адекватно включване на младежите в социалния и политическия живот.

Младежката политика е стратегия, която се изпълнява от публичните власти, с идея да осигури на младите хора възможности и опит, които да подобрят тяхната успешна интеграция в обществото и да ги превърнат в активни и отговорни членове на същото общество, както и да станат агенти на промяна (Council of Europe CM/REC(2015)3).

Първата Национална Стратегия за Младежта в България покрива периода 2010-2020. Стратегията цели създаването на благоприятни условия за училищно и университетско образование, неформално обучение, за професионално, социално и личностно реализиране на младите хора, за участието им в обществения и икономически живот, за приобщаването им към управлението на местно, областно и национално ниво, както и за връщане в България на обучаващите се в чужбина, ще допринесе за подобряване на демографската ситуация и е значим фактор не само за преодоляване на кризата, но и за повишаване качеството на живот, както и за постигане на целите на Европейския съюз. В открит и откровен диалог с младите хора държавата има за цел да положи грижи за развитието на компетентни и предприемчиви младежи и да ги насочи към активен обществен живот.

През януари 2023, Народното Събрание на Република България прие Националната стратегия за младежта за периода 2021-2030 г., която се явява основен стратегически инструмент за планиране и прилагане на държавната политика за младежта като дефинира нейните основни и специфични цели и приоритети за следващите 10 години, както и мерките за тяхното постигане.

В основите на стратегията са заложили насърчаване на неформалното обучение; насърчаване на заетостта и подкрепата за млади хора, които не учат, не работят и не се обучават; насърчаване на ангажираността, участието и овластяването на младите хора; развитие и утвърждаване на младежката работа в национален мащаб; свързаност, толерантност и европейска принадлежност; насърчаване на здравословен и

природоопазващ начин на живот; насърчаване на културата и творчеството сред младите.

Един от основните принципи на стратегията е **насърчаващо участие на младите хора в местна власт и овластяване**. Този принцип предполага предоставяне на възможности за качествено участие на младите хора във формирането, разработването, изпълнението и прилагането на младежките политики на национално, регионално и местно ниво. Осигуряването на качествено участие на младежите на всички нива на вземане на решения – местно, национално и европейско, е основополагащо за изграждането на демократичната култура и основни граждански компетентности и следва да бъде активно подкрепяно от държавната политика за младежта.

III. МЛАДЕЖКА ПОЛИТИКА В БЪЛГАРИЯ - ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО И ДИАЛОГ МЕЖДУ ОБЩИНИТЕ, ИНСТИТУЦИИТЕ НА МЕСТНО НИВО И МЛАДЕЖИТЕ

1. Вдъхновение, ентузиазъм и огромна комуникация, които да засилят диалога между общините и институциите на местно ниво и младежите

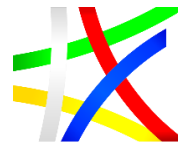

Изхождайки от последните изнесени данни в публичното пространство /Национален младежки форум/, че само 10% от всички общини в България развиват местни младежки стратегии, логично си задаваме въпросите: достатъчни ли са условията в България за развитие и укрепване на младежките политики и структурите на местно ниво; как да разберем какво мислят младите хора, мнението им по определен проблем, нуждите, които имат, за да се приложи правилната местна младежка политика, стратегия, начини за комуникация и много други. В този смисъл провеждането на младежката политика в България е предизвикателство, както за общините и институциите, така и за самите млади хора и организациите, които ги подкрепят. Затова и неминуемо търсим отговори на въпроса - какви са новите процедури за водене на успешна младежка политика?

Разсъждавайки по тези въпроси, стигаме до извода за необходимост от създаване на предпоставки за пълноценно, ефективно и истинско участие на младите хора в живота като цяло в дадено населено място, особено в малките общини. Тогава на дневен ред е предизвикателството за ясно формиране на младежки политики на местно ниво, което да бъде и в контекста на ЕС по въпросите на младежта.

Нужно е също така и вдъхновение, ентузиазъм и огромна комуникация, които да засилят диалога между общините и институциите на местно ниво и младежите. Дискусиите по тази тема трябва да започнат в учрежденията и установените местни структури, за да започне обсъждането и след това прилагането на актуални местни младежки стратегии.

Политиката, касаеща работата с младежите, е предизвикателна политика. На този етап ние я определяме като хоризонтална, което означава, че минава през множество сектори, определящи живота, в което и да е населено място. От друга страна обаче, тя си има и свое специфично място. Младежката политика е самостоятелна и тя се занимава с младежки организации, младежки проблеми, младежки дейности и

инициативи. Но същевременно с това работи в ясен координационен механизъм с всички министерства или в случая на общините, с всички структури на местната власт. В контекста на тези твърдения са и цифрите: от 265 общини в страната, само 23 имат изградени местни младежки стратегии, а едва в три, те са актуални в настоящия момент /първите общински консултативни младежки съвети в България са създадени във Варна и в Перник/.

Младежката политика обаче не е предизвикателство само за общините. За младите хора в България тя също е вид предизвикателство, в което трябва активно да се включат. Защото младежите срещат преодоляване на трудности, както и на възможности, в области и като образование, заетост, спорт, култура, социално включване, гражданска активност и други. Разглеждайки различните европейски младежки политики разбираме, че няма единен подход и процес при решаване на тези предизвикателства. Наличните ресурси в страната и политическата воля да се посрещнат тези въпроси се различават значително. Това рефлектира и в разликите при формулирането и провеждането на младежките политики на национално ниво. Но за ролята на младежките граждански организации има почти консенсусно възприятие.

Всичко казано дотук е свързано със стремежа за подобряване качеството на живот на младите хора, както и на създаването на условия за успех на всеки млад човек чрез ясни и ефективни механизми за инвестиране в младите хора, които са значим социален капитал за всяка една община, за всяка една държава. Това ще служи и за мобилизиране на потенциала на младите хора в развитието на България.

Извод: налице е необходимост от задълбочено осмисляне на младежката политика като отделен сектор, който може да има своя автономия и който задължително трябва да се случва в диалог и във взаимодействие с младите хора, младежките организации и тези, които работят с млади хора. Този сектор трябва да бъде ефективен, за да може младите хора в България да почувстват, че не са сами, че не са изолирани от обществения живот и най-важното - че техният глас е важен и определящ при решаването на какъвто и да е проблем или пък при вземане на някакво решение за развитието на тяхната община. Нужна е и целенасочена, координирана посока на действие и развитие, която да включва младите хора, особено когато се касае за планиране и реализиране една такава политика.

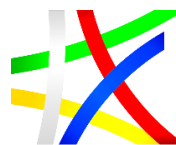

2. Обучение

Откъде да започнем обучението? Очевидно е, че много от младите хора не са наясно със структурата и работата на местната власт. Поради тази причина обучението трябва да започне оттам в контекста на развитие на младежките политики, например:

Какво е местно самоуправление?

България е парламентарна демократична държава с местно самоуправление, според Конституцията, а основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление, е общината.

Органите на местното самоуправление са част от държавното управление. Те имат различни форми в страните-членки на ЕС: в някои държави те са силно централизирани; в някои са децентрализирани; в трети държави се говори за местно самоуправление, а в други – за местно управление. Каква е конкретната система, зависи от специфичните икономически, социални и политически условия във всяка страна-членка, от нейното историческо и културно развитие, от нейните традиции. Безспорен е и факта, че между отделните народи, непрекъснато има взаимодействие и те на практика осъществяват обмяна на своя опит. По този начин по-неопитните общини често пъти намират решения на своите проблеми.

Най-общо, определението за самоуправлението е следното: "децентрализирано държавно управление, при което гражданите на държавата, в условия на известна независимост, от който и да е носител на държавна власт, избират своите органи за постигането на определени държавни цели". Това е правото и реалната способност на местните власти да регулират и управляват законно голяма част от обществените дела в полза на хората от съответното населено място. Това право се упражнява чрез съвети и събрания, чиито членове се избират чрез свободни общи избори. Тази разпоредба не нарушава възможността да се организират събрания на гражданите, да се правят референдуми или пък да се прибегва до всяка друга форма на пряко участие на гражданите, когато това е позволено от закона.

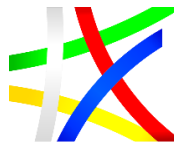
Важно е да се знае, че местното самоуправление е част от държавната система и че, то е основна форма на териториалната организация на всяка демократична държава. Общините и другите организации на местното самоуправление не са държавни образувания и не носят характерните особености на държавата. Една от основните характеристики на местното самоуправление е точно децентрализацията на упражняването на властта. Важна и определяща характеристика на местната власт е степента на самостоятелност на местната власт.

На територията на общината могат да се създават кметства, които са база на местно самоуправление като съставни единици на общината. Кметствата се създават за изпълнение на възложени им със закон или с решение на органите на местната власт функции и правомощия в рамките на местното самоуправление.

Европейската харта за местно самоуправление (ЕХМС) дава едно от най-точните определения за местното самоуправление:

„Член 3, ал. 1. Под местно самоуправление се разбира правото и реалната възможност за местните общности да регулират и да управляват в рамките на закона, на тяхна отговорност и в интерес на тяхното население, съществена част от обществените дела.

ал. 2 Това право се упражнява чрез съвети и събрания, чиито членове са избрани чрез свободни, тайни, равни, преки и общи избори, и които могат да разполагат с изпълнителни органи, които отговарят пред тях. Тази разпоредба не накърнява възможността да се прибегва до събрания на гражданите, до референдуми или до всякакви други форми на пряко участие на гражданите, когато това е позволено от закона.”

По време на обучение по темата за местното самоуправление, непременно трябва да се акцентира и на понятията „централизация“ и „децентрализация“, тъй като тези две понятия се отнасят до отношенията между централната и местната власт.

Централизацията е процес, при който централната власт изземва правомощията и функциите на местните власти и по този начин съсредоточава контрола по взимането на решения и разпределянето на ресурси на централно ниво. Мотивите за пристъпване към централизация на правомощия и функции могат да имат различен характер. Понякога това става в интерес на предоставянето на по-ефективни и по-качествени публични услуги. Централизацията може да цели и дългосрочно или постоянно налагане на контрол върху начините и средствата за предоставяне на услуги за населението, като тези лостове бъдат използвани за оказване на влияние и намеса в делата на общините. Такива тенденции обикновено се мотивират от партийни и политически цели – установяване на монопол при управлението и регулацията на процесите в общините. Тоталното надмощие на центъра поставя в силна зависимост местните власти и на практика видоизменя тяхната роля в обществения живот.

Децентрализацията е процес, при който се прехвърлят правомощия и ресурси на местните власти и им се предоставя отговорността за изпълнение на определени функции. Местните власти са независими, но в рамките на всички съществуващи законови ограничения, от централната власт във възможността сами да решават проблемите в съответните функционални области. Това означава, че централната власт не носи отговорност пред гражданите за качеството и ефективността на услугите, които се предоставят и за начина, по който се решават проблемите в дадена област. Централната власт, в партньорство с местните власти, е създала общите стандарти и законови гаранции за справедливост и равнопоставеност между различните общини при осъществяването на техните правомощия.

Основни характеристики на местното самоуправление.

Според българското законодателство, основните характеристики, регламентиращи местното самоуправление, са следните:

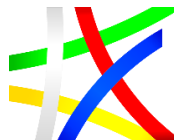
1. Общината се самоуправлява чрез избраните от нейните граждани органи;
2. Общината е юридическо лице и има право на собственост и самостоятелен бюджет;
3. Централните държавни органи и техните представителства по места осъществяват контрол за законосъобразност върху актовете на органите на местно самоуправление. Органите на местното самоуправление могат да оспорват пред съда актовете и действията, с които се нарушават техните права.

Първата характеристика на местното самоуправление:

Общината се самоуправлява чрез органи, избрани от нейните граждани.
Два са установените начини за осъществяване на самоуправлението в общината:

- 1) Представителен - чрез избрани органи;
- 2) Непосредствен - чрез формите на пряка демокрация (подписка, местен референдум и общо събрание на населението).

Правна уредба за осъществяване на местното самоуправление е регламентиран в: Закон за местното самоуправление и местната администрация; Закон за местните избори и Закон за допитване до народа.

Втората характеристика на местното самоуправление:

Общината е юридическо лице и има право на собственост, както и на самостоятелен бюджет.

Общинската собственост се групира в две групи - публична и частна.

Публична общинска собственост са имотите, предназначени за осъществяване на функциите на местното самоуправление и местната администрация; имотите, предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности от общинско значение; недвижимите имоти и движимите вещи - общинска собственост, обявени по установения ред за паметници на културата от местно значение.

Частна общинска собственост са всички други общински имоти и вещи, както и приходите от имотите и вещите - публична общинска собственост.

Стопанисването и разпореждането с общинското имущество се извършва от съответния Общински съвет. Той определя конкретните правомощия на кмета на общината по тези въпроси.

Стопанската дейност на общината се осъществява чрез търговски дружества с общинско имущество, а така също и самостоятелно - чрез създаването на общински предприятия. Общинското предприятие е специализирано звено на общината за доставка на стоки и за извършване на услуги за задоволяване на потребностите на населението.

Местните органи на властта изпълняват определени функции, което, разбираемо, е свързано с изразходване на финансови средства. Те се осигуряват чрез системата на бюджета. Тези общинските финанси са регламентирани в Закона за общинските бюджети. Основните принципи, на които се основава общинският бюджет, са "законосъобразност, целесъобразност, ефективност, ефикасност, публичност и в интерес на населението на общината".

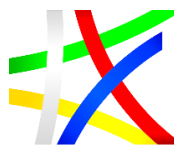
Приходната част на общинския бюджет се формира от три групи източници на приходи:

1. Собствени приходи - местни данъци и такси; приходи от общинско имущество (предоставяне на концесии, наеми, приватизация), глоби и имуществени санкции; лихви;
2. Преотстъпени държавни приходи - приходи от данъка върху печалбата от общинските фирми и търговски дружества; приходи от данък за общините, част от данъка върху дохода на физическите лица, живеещи на територията на общината;
3. Държавни трансфери - общи субсидии; целеви субсидии и субсидии с инвестиционно предназначение.

Третата характеристика на местното самоуправление:

Централните държавни органи и техните представители по места осъществяват контрол само за законосъобразност върху актовете и действията на органите на местното самоуправление.

Този контрол се реализира на практика главно от областния управител. Той е представител на централната държавна власт в областта и осъществява административен контрол върху общинските съвети и кмета на общината.

Областният управител координира работата на държавните органи на територията на областта и взаимодействието им с органите на местно самоуправление и местната администрация. Той спира изпълнението на незаконосъобразни актове на общинския съвет и ги отнася пред съответния административен съд.

Областният управител отменя незаконосъобразни актове на кметовете на общини. Този контрол не се отнася до актовете на кметовете на райони и на кметства. Контролът над актовете на кметовете в съставните административно-териториални единици се упражнява от кмета на общината.

Органи на местно самоуправление

➤ Общински съвет

Local Government

Най-общо, общинският съвет е орган на местното самоуправление и се избира от населението на общината при условия и по ред, определени от Закона за местните избори. Избраните на избори общински съветници формират общинския съвет на всяка община. След формирането си и приемане на правилник за функционирането, общинският съвет определя политиката за изграждане и развитие на

общината във връзка с осъществяването на дейностите ѝ, както и на други дейности, определени със закон.

Общинският съвет приема правилници, наредби, инструкции, решения, декларации и обръщения, в изпълнение на своите правомощия. Общинският съвет приема правилник за организацията и дейността си, за своите комисии и взаимодействието му с общинската администрация. Заседанията на общинския съвет и на неговите комисии са открити. По изключение общинският съвет може да реши да провежда закрити заседания, стига да има обоснована законна причина.

Основните насоки в работата на всеки общински съвет са свързани с общинското имущество, общинските предприятия, общинските финанси, данъци и такси, общинската администрация, устройството и развитието на територията на общината, образованието, здравеопазването, благоустрояването и комуникациите, социалното подпомагане, опазването на околната среда, поддържането и опазването на културни, исторически и архитектурни паметници с общинско значение, развитието на спорта, отдиha и туризма с общинско значение.

От гледна точка на предмета на дейност, работата на общинския съвет и неговите правомощия могат да се разделят на няколко основни групи, например: икономически, организационни, устройствени, административни, политически. Според нормативната база, общинският съвет има много задължения и може да:

- създава постоянни и временни комисии и да избира техните членове;
- одобрява общата численост и структурата на общинската администрация в общината или кметството, по предложение на кмета на общината;
- избира и освобождава председателя на общинския съвет;
- определя размера на трудовите възнаграждения на кметовете и средствата за работна заплата на персонала от общинския бюджет по предложение на кмета на общината;
- приема годишния бюджет на общината, осъществява контрол и приема и изменя отчета за изпълнението му;

- определя размера на местните такси;
- приема решения за придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество и определя конкретните правомощия на кмета на общината и кметовете на райони и кметства;
- приема решения за създаване, преобразуване и прекратяване на търговски дружества с общинско имущество и избира представителите на общината в техните органи;
- приема решения за ползване на банкови кредити, за предоставяне на безлихвени заеми, както и решения за поемане на общински дълг, чрез сключване на договори за заем или емитиране на общински ценни книжа и за издаване на общински гаранции при условия и по ред, определени със закон;
- приема решения за създаване и одобряване на устройствени планове и техни изменения за територията на общината или за части от нея;
- приема стратегии, прогнози, програми и планове за развитие на общината, които отразяват и европейските политики за развитие на местните общности;
- определя изискванията за дейността на физическите и юридическите лица на територията на общината, които произтичат от екологичните, историческите, социалните и другите особености на населените места, както и от състоянието на инженерната и социалната инфраструктура;
- приема решения за създаване и за прекратяване на общински фондации и за управлението на дарено имущество;
- приема решения за участие на общината в сдружения на местни власти в страната и в чужбина, както и с други юридически лица с нестопанска цел и определя представителите на общината в тях;
- създава райони и кметства при условия и по ред;
- прави предложения за административно-териториални промени, засягащи територията и границите на общината;
- приема решения за именуване и преименуване на улици, площади, паркове, вилни зони, курорти и курортни местности и други обекти с общинско значение;
- обсъжда и приема решения по предложения на кметове на райони и кметства по въпроси от своята компетентност;
- приема решения за произвеждане на референдуми и общи събрания на населението по въпроси от своята компетентност;
- одобрява символ и печат на общината;
- удостоява с почетно гражданство български и чуждестранни граждани;
- упражнява текущ и последващ контрол върху изпълнението на приетите от него актове.

➤ Кмет

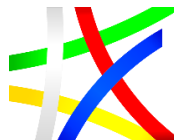
MAYOR

Кметът на общината е орган на изпълнителната власт в общината.

Кметът е ръководен орган на общинската администрация.

Кметовете се избират за срок от четири години от пълнолетното население на общината. Кметът осъществява своите функции като орган на местното самоуправление в общината, но и в ролята на териториален орган на изпълнителната власт и като административен орган, който се намира под контрола

на държавната администрация в лицето на областния управител.

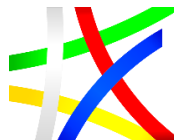

Кметът на общината:

1. ръководи цялата изпълнителна дейност на общината;
2. назначава и освобождава от длъжност заместник-кметовете на общината, кметските наместници, ръководителите на звената на издръжка от общинския бюджет, началниците и служителите в Общинската администрация, налага предвидените от закона дисциплинарни наказания;
3. насочва и координира дейността на специализираните изпълнителни органи;
4. отговаря за опазването на обществения ред, като за осигуряването му издава писмени заповеди, задължителни за началниците на съответните полицейски служби;
5. организира изпълнението на общинския бюджет;
6. организира изпълнението на дългосрочните програми;
7. организира изпълнението на актовете на ОС и внася в ОС отчет за изпълнението им два пъти годишно;
8. организира изпълнението на задачите, които произтичат от законите, от актовете на президента на републиката и на Министерския съвет;
9. възлага изпълнението на свои функции на кметовете на кметствата и районите, координира и осъществява контрол за целесъобразността и законосъобразността при тяхното изпълнение;
10. поддържа връзки с политическите партии, обществените организации и движения, както и с други органи на местното самоуправление в страната и в чужбина;
11. организира и ръководи управлението при аварии и кризи в общината;
12. председателства съвета по сигурност и управление при кризи;
13. възлага или разрешава изработването на устройствени планове и техни изменения за територията на общината или за части от нея и одобрява определени устройствени планове;
14. изпълнява функциите на длъжностно лице по гражданско състояние;
15. Представява общината пред физически и юридически лица и пред съда;
16. осигурява организационно - техническото обслужване на общинския съвет и участва в заседанията му с право на съвещателен глас;
17. утвърждава устройствения правилник на общинската администрация;
18. изпраща на общинския съвет административните актове, както и договорите и техните изменения и допълнения, издадени в изпълнение на актовете, приети от съвета;
19. в изпълнение на своите правомощия кметът на общината издава заповеди.

Заповедите на кмета могат да бъдат общи и индивидуални. Заповедите на кмета на общината нямат характер на нормативни актове. Кметът на общината в случаите, определени от закона, изпълнява и функции, възложени му от централните държавни органи. В това му качество, актовете на кмета подлежат на административен контрол от държавната власт. Кметът на район и на кметство има по-ограничени по вид и обем функции, в сравнение с тези на кмета на община, но те имат същата насоченост и предназначение.

Кметът на общината като орган на изпълнителната власт и организатор на изпълнението на решенията на общинския съвет, носи отговорност за изпълнението на тези решения. Общинският съвет може да отмени актове на кмета, извършени в нарушение на неговите решения. Кметът на общината може да оспори решение на общинския съвет, когато прецени, че то противоречи на интересите на общината, нарушава законите. В случаите, когато спорът е неразрешим, се сезира съответния съд в населеното място на съдебния район.

➤ Форми на общинско управление

Общинското управление може да се случи по няколко начина, в зависимост от формата на самото управление, например:

1. Силен кмет – общински съвет – при тази форма на кмета са предоставени широки правомощия, а общинският съвет е лишен от значителни административни права и власт. Той се занимава с разработване на нормативните документи и определя общата и данъчната политика на общината. Кметът оглавява цялата общинска администрация и изпълнява три роли – церемониална, местен лидер и пряк административен ръководител.

2. Слаб кмет – общински съвет – често срещана форма на местно самоуправление. Кметът няма права и отговорности, различни от тези, на останалите общински съветници. Общинският съвет притежава всички административни пълномощия на общината.

3. Общински съвет – мениджър – среща се рядко. Общинският съвет назначава едно лице – управител, който осъществява политиката на съвета в общинската администрация. Кметът изпълнява функцията на член на съвета, който притежава цялата законодателна власт в общината и определя насоките ѝ за развитие.

4. Общински комисии – ролята на общински съвет се изпълнява от комисия, състояща се от 3 до 5 члена, като всеки от тях, включително и кмета, е ръководител на един отдел в администрацията. Комисията има по – големи правомощия от тези на съвета при другите форми. Кметът е председател на комисията и всички носят колективна отговорност.

IV. ПРАВНА РАМКА ЗА ВКЛЮЧВАНЕ НА МЛАДЕЖКИТЕ НПО В ПРОЦЕСИТЕ НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ ЧРЕЗ УЧАСТИЕТО ИМ В ПОСТОЯННО ДЕЙСТВАЩИ ИЛИ ИЗВЪНРЕДНО СЪЗДАДЕНИ СТРУКТУРИ

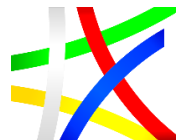

Обща характеристика на правната рамка

В стремежа ни да имаме все по-активно гражданско общество, ролята на третия сектор, в лицето на юридическите лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), става все по-голяма. Вероятната причина от една страна се дължи на сериозното отстъпление на държавата от развитието на социални дейности, а от друга, вероятна – на непрекъснатия стремеж на гражданите да се обединяват в организации, чрез които най-добре да защитават своите интереси и да постигат по-добър жизнен статус. Тези тенденции в общественото развитие наложиха необходимостта от създаване на ефективен нормативен режим на юридическите лица с нестопанска цел. Така се стигна до приемането на Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ), който отмени предишната незначителна уредба, съдържаща се в чл. 134-154 от Закона за лицата и семейството (ЗЛС). И за да говорим за правна рамка на партньорството между младежките НПО и публичната администрация, задължително трябва да се позовем първо на закона за ЮЛНЦ, макар и променен през годините в следния ред:

ЗАКОН ЗА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

В сила от 01.01.2001 г. обн. ДВ.бр. 81 от 6 Октомври 2000 г., изм. ДВ. бр. 41 от 24 Април 2001 г., изм. ДВ. бр. 98 от 16 Ноември 2001 г., изм. ДВ. бр. 25 от 8 Март 2002 г., изм. ДВ. бр.120 от 29 Декември 2002 г., изм. ДВ. бр. 42 от 17 Май 2005г., изм. ДВ.

бр. 102 от 20 Декември 2005 г., изм. ДВ. бр. 105 от 29 Декември 2005 г., изм. ДВ. бр. 30 от 11 Април 2006 г., изм. ДВ. бр. 33 от 21 Април 2006 г., изм. ДВ. бр. 38 от 9 Май 2006 г., изм. ДВ. бр. 79 от 29 Септември 2006 г., изм. ДВ. бр. 105 от 22 Декември 2006 г., изм. ДВ. бр. 42 от 5 Юни 2009 г., изм. и доп. ДВ. бр. 74 от 20 Септември 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр. 103 от 27 Декември 2016 г., доп. ДВ. бр. 27 от 27 Март 2018 г., доп. ДВ. бр. 98 от 27 Ноември 2018 г., изм. ДВ. бр. 104 от 8 Декември 2020 г., изм. ДВ. бр. 107 от 18 Декември 2020 г.

Законът за юридическите лица с нестопанска цел документира традиционното за нашето право деление на юридическите лица с нестопанска цел на **сдружения и фондации** (глава втора “Видове юридически лица с нестопанска цел”). Така той провежда една нова за българското право класификация на юридическите лица с нестопанска цел с оглед вида на дейността им. Именно по този критерий се обособяват юридически лица за осъществяване на дейност в частна и в обществена полза.

За ЮЛНЦ в обществена полза важат, както общите правила за юридическите лица с нестопанска цел, така и специалните разпоредби, установени в глава трета на закона. Юридическите лица с нестопанска цел, независимо от това, дали са създадени за осъществяване на дейност в частна или в обществена полза, не са нови за нашето право правно организационни форми и могат да бъдат, както сдружения, така и фондации. Разграничението на юридическите лица с нестопанска цел на такива в частна и в обществена полза е водещо в ЗЮЛНЦ, тъй като е свързано с преференциите, които съответните лица получават и контрола, на който подлежат. Това предполага да се изясни съдържанието на понятието “обществена полза”, което е по-скоро социологическо и етично, отколкото юридическо. Обществената полза следва да се търси в задоволяването на обществения, а не на частния интерес, което може да доведе до развитие и усъвършенстване на гражданското общество като цяло.

Как да поставим законово начало на реализацията на идеите си?

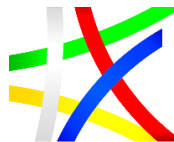
Наличие на група младежи с определени цели и желание да ги реализират като създадат неправителствена организация! Целите са свързани с това, как да направят населеното си място по-добро за живеене или да развият, запазят или утвърдят определени духовни ценности? Ето няколко опорни точки, които да ви дадат яснота, какво трябва да правите.

Първата и най-важна стъпка, вече стана ясно, е да определите какви са **целите**, които искате да постигнете. Формулирайте ги кратко, точно и ясно. Определете каква ще бъде най-удобната форма на неправителствената ви организация, за оптималната реализация на вашите идеи. Неправителствените организации в Република България, според Закона за юридическите лица с нестопанска цел, са три вида:

- Сдружение в частна полза
- Сдружение в обществена полза
- Фондация.

Различни са начините за учредяване на трите вида НПО. Различни са формите на управление на трите вида НПО. Различен е контролът върху дейността на трите вида НПО. Различни са и данъчните облекчения, които законът предвижда за трите вида НПО. За видовете неправителствени организации повече информация в ЗЮЛНЦ.

Всеки вид има своите позитиви и негативи и затова, след като се запознаете със спецификите им, бихте могли да вземете решение и да продължите с процеса на регистрация.

Процедурата по регистрацията вече е улеснена. Тя се извършва само в Агенцията по вписванията. При подаване на документите за регистрация можете да ползвате отстъпка в размер на 50% от дължимите държавни такси. Това важи, ако ги подадете по електронен път с електронен подпис на юридическото лице или на адвокат с изрично пълномощно.

Накратко, за вписване на ново сдружение в Регистъра на ЮЛНЦ към Агенцията по вписванията трябва да се попълни Заявление А15 (по образец) лично от законен представител на сдружението или от адвокат с изрично пълномощно. Към него се прилагат и следните документи - в оригинал, заверено от заявителя копие или нотариално заявено копие на:

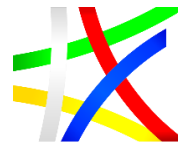
- Протокол от Учредителното събрание, подписан от ръководещия заседанието и изготвилния протокола, в който се съдържат Решенията за:

учредяване на сдружението; приемане на Устава му /Приложение 1 - пример за структура на Устав/; избор на членовете на Управителния съвет; избор на представляващ/и сдружението.

Ако решението за избор на представляващ/и се взема от Управителния съвет, се прилагат и:

- Протокол от Управителния съвет с Решение за избор на представляващ/и на сдружението - подписан от ръководещия заседанието и лицето, изготвило протокола;
- Присъствен списък със саморъчните подписи на присъствалите членове на Управителния съвет на сдружението;
- Копие (препис) от Протокола от Управителния съвет и Присъственния списък, в които личните данни на членовете (ЕГН, лични адреси, подписи) са заличени. Не се заличават само трите им имена или ако са юридически лица - съответно имената и ЕИК номерата.
- Копие (препис) от Протокола с Решението за учредяване на сдружението, в което личните данни са заличени, както е описано по-горе.
- Списък с учредителите – подписан саморъчно от всеки един от тях.
- Копие (препис) от Списъка на учредителите, в което личните данни са заличени както вече е описано.
- Устав на сдружението.
- Копие (препис) на Устава на сдружението, в който личните данни са заличени, както е описано по-горе.
- Образец от подписа на представляващия (спесимен) - подписан саморъчно от лицето, избрано за представляващ, без нотариална заверка на подписа.
- Вносна бележка или приходен касов ордер за извършени първоначални имуществени вноски - само, ако такива са били предвидени при учредяването.
- Декларация по образец за истинността на заявените обстоятелства и приемането на представените за обявяване актове – подписана от заявителя, представляващ сдружението.
- Ако заявлението за регистрация се подава от друго лице, което не представлява сдружението - Пълномощно (без нотариална заверка) и Декларация по образец, че заявлението и приложените към него документи са предоставени от заявителя.
- Документ за платена държавна такса при подаване на заявлението на гише или по електронен път.

Важно е да знаете, че ако възникнат нови обстоятелства след направената регистрация, имате срок един месец от възникването им, да ги заявите за вписване в Регистъра на ЮЛНЦ.

V. МЯСТОТО И РОЛЯТА НА МЛАДЕЖКИТЕ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ ПРИ АКТИВНОТО ИМ ПАРТНЬОРСТВО С ПУБЛИЧНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

Всяко едно демократично управление се нуждае от обективен коректив, който не само да го ласкае и подкрепя, но и да посочва грешките му. Обикновено това са гражданите, които се обединяват в различни сдружения или организации, за да защитят своите интереси и да поставят исканията си към властимащите.

Гражданското участие или гражданското ангажиране представлява подтикване на обществото да се ангажира в политическия процес и със свързаните с него каузи и казуси. Общността започва да става колективен източник на промяна, политическа и неполитическа.

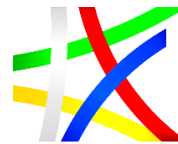
Гражданското участие съдържа много елементи, но в основата си то е свързано с взимането на решения, или с контрола върху взимането на решения кой, как и по какъв начин се възползва от обществените ресурси. Принципът на гражданското участие подчертава най-основния принцип на демократичното управление, а именно че народът (гражданството) е истинският суверен.

Гражданското участие може също да бъде обобщено като методи за съвместна работа, за постигане на промяна в живота на общностите и разработката на комбинация от методи, знания, ценности и мотивация, с цел да се постигне обществена промяна. Участието на гражданите в процеса на формулиране, изпълнение и мониторинг на местните политики е от изключителна важност, тъй като гарантира ангажираност на заинтересованите страни, прозрачност и публичност при изпълнението им.

Какви взаимоотношения създават държавните институции и гражданските образувания, имат ли допирни точки помежду си, работят ли заедно или воюват?

Отговорът на тези въпроси дава ясна представа за състоянието, в което се намира съответната държавна институция и очертава желанието ѝ за развитие и добро управление. Този извод е мотивиран с това, че гражданското участие в процесите на вземане на решения по публичните политики е обективно измерение в отношенията „управляващи и граждани“ Гражданите, в това число и младежите имат право да бъдат постоянен и самостоятелен участник в създаването на политики.

Създаването на младежки НПО, в които участват млади хора доказва, че те са силно заинтересовани към всички важни теми в техния живот: младежите искат качествено образование, което ги подготвя за конкуренцията на пазара на труда, фаворитизират доброволчеството като средство за допълнително развиване на знания, умения и компетентности, искат свои пространства като среда за креативност и придобиване на опит. И не на последно място - младите хора държат да бъдат подпомагани в своето кариерно развитие, във възможностите за стартиране на свой бизнес, в процесите на вземане на решения. Досегашната практика доказва тези твърдения, но води и друг извод: *младежите много често се чувстват недостатъчно разбрани, изключени от процеса на вземане на решения.*

Ето защо на държавите са необходими реални и ефективни политики стратегии, които да не са само на хартия, а да се прилагат на практика.

Неоценим помощник в тази задача са младежките НПО. Защото само с общи усилия, младите хора могат да се приобщят и активизират в процесите на вземане на решения и в обществения живот като цяло. Тогава партньорското управление между местната власт и гражданите, в това число и младежките НПО, могат да очакват подобряване на социално-икономическата среда в населените места на дадената община. Младежките НПО са призвани да стимулират активността на младежите, особено когато става дума за определяне на приоритетите за развитие на общината, както и при определяне на обществените потребности. Защото развитието на средата за живеене не зависи само от експертите, а и от всички граждани.

Необходимо е местните власти да отворят своето управление към гражданите и гражданските организации, особено към младите хора и техните сдружения, да позволят тяхното участие в процеса на вземане на решение и неговото реализиране. По този начин гражданите ще бъдат съпричастни към развитието на общината и обективно ще оценят възможностите за разрешаване на конфликти. Местните власти трябва да работят активно за привличане на обществеността на най-ранен етап в процеса на планиране и изпълнение на местни политики. Местните и регионални власти са наясно, че всички секторни политики трябва да имат младежко измерение. Затова те трябва да прилагат различните форми на сътрудничество, като се консултират и си сътрудничат с младите хора и техните сдружения.

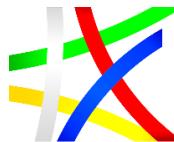
Взаимодействието между местната власт и НПО сектора се осъществяват в процеса на проучване на обществените потребности, планиране и прилагане на местни политики на развитие, разработване на общински стратегии, тяхната реализация, мониторинг и оценка.

Моделът на партньорство се характеризира с две измерения:

- хоризонталното измерение, свързано с характера и капацитета на необходимите ресурси (човешки, материални, финансови, информационни);
- вертикалното измерение, което зависи от ясното определяне на партньорството като акт на политическа воля и от участието на вземащите решения структури на всички етапи в процеса на обществената реформа.

Механизмите за гражданско участие на практика се прилагат чрез три основни инструмента за осъществяване на партньорства:

- Информирание – еднопосочни информационни потоци, при които местните власти изготвят и предоставят информация, предназначена за гражданите и техните организации. Осъществява се чрез официални документи; пресконференции, радио и телевизионни предавания, създаването на уебсайтове; отговори на въпросници и проучвания, безплатни телефони за „горещи линии“ и др.
- Консултиране – двупосочна връзка, при която гражданските организации осъществяват обмен на информация с държавните институции. Консултациите

включват оценки на бенефициентите, събиране на обратна информация и отзиви, срещи в общината, фокус групи, конференции, кръгли маси, обсъждания и др. форми.

– Ангажиране или активно участие – връзка, основаваща се на партньорство с местните органи, при което гражданите и техните организации вземат активно участие в процеса на разработване на конкретни дейности и политики. При него се признава ролята на гражданите в процеса на предлагане на варианти, въпреки че отговорността за окончателното решение или формулирането на дадена политика се поема от съответния компетентен орган. Съществуват и форми на сътрудничество между местната власт и НПО сектора, при които контролът върху взетите решения е споделен. Споделеното при вземане на решения е полезно, когато познанията, капацитетът и опитът на външните участници са критични за постигането на целите на политиката.

Неправителствените организации, насочени към активното партньорство с младежите и публичната администрация са длъжни да бъдат там, където талантливите, амбициозни и енергични млади хора намират поле за изява и развитие. Да бъдат активна и атрактивна организация, която да се превърне в пълноправен партньор на публичните институции. И най-важното - да бъдат широко отворени към младите хора.

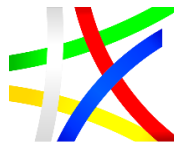
Стремежът трябва да бъде насочен към постигане на партньорско управление между местната власт, гражданите, в т. ч. младежите, както и бизнеса. Това означава подобряване на социално-икономическата среда в населените места чрез стимулиране активността на младежите - независимо дали става дума за участие на младежите при определено гласуване, за промяна в регулаторната среда, за спазване на етични принципи и норми от държавните служители. Всичко това е добре да бъде посочено още при създаването на съответната младежка НПО, защото когато някой потърси първична информация за подобен тип организация, той веднага ще бъде насочен към нея.

Какво означава една НПО или една младежка общност да е активна? Отговорът е еднозначен: хора, които могат заедно да градят своето бъдеще, но осмислят и ценят своето минало. Малките общности имат нужда от външен катализатор, за да се случи това.

Трудно е да активираш, мотивираш и мобилизираш много хора, особено когато те нямат достатъчно житейски опит, каквито са младежите. Затова и младежките НПО трябва да използват различни подходи, например подходи на участието, при които общността се включва и планира, какво иска да направи за самата нея. В случая е важно да се потърсят и намерят общите точки, въпреки че се очакват много и разнообразни мнения.

Също така е важно да се започне поетапно, с малки стъпки, които да надграждат направеното. Ако в едно населено място, например има изградена канализация, но тя не достига до дома на болно дете от селото, предложението на младежите или съответната НПО трябва стъпи върху възможността за разширяване на обхвата на канализацията.

Освен да работят като външни катализатори, младежките неправителствени организатори трябва да инвестират в местните лидери сред младежите, които имат доверието на хората.

Добър подход е младежките НПО постоянно да организират местни дискусии за поставяне и разглеждане на проблеми и взимане на решения за последващи действия. А проблемите в малките населени места са относително еднакви навсякъде – безработицата, бедност, демографска криза, лошата пътна инфраструктура, криза във водоснабдяването и др. Понякога обаче се стига и до конкретен проблем, който младежите заедно могат да решат или да предложат на общината да го реши, например да се ремонтира чешма или улична лампа.

Една от основните цели на младежките НПО, особено в малките населени места е да създават устойчив местен ресурс. В тази връзка, макар и откъслечно, има създадена добра практика, при която, общините се насърчават сами да създават общински фондове за подкрепа на местни инициативи. Достъп до фондовете имат читалища, настоятелства на училища и детски градини, малки организации, дори неформални граждански обединения.

- *Принципи, които трябва да развият младежките НПО при активното партньорство с публичната администрация*

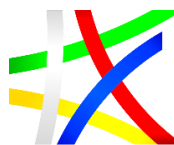
Активност. Младежките НПО работят, следвайки примера на най-добрите и поддържат лидерския си потенциал чрез действия, резултати и диалогични подходи. НПО поемат пълната отговорност за ролята си при работа с младежи и развитието на техния потенциал и мотивацията им за участие в публичния живот.

Етичност в действията. Младежките НПО следват принципите си и са коректни в комуникацията, решенията и действията си, насочени към подпомагане на младежите и насърчаването им да бъдат активни, компетентни и креативни при участието им във вземане на публични решения.

Единство в различията. Младежките НПО обединяват младежи с различни културни ценности и различно мислене, като съчетават различното с нашата мултикултурна среда. Младежките НПО уважават и подкрепят приноса на всеки един от участващите младежи.

Стремеж към най-доброто. Младежките НПО се стремят да постигнат най-доброто качество във всичко, което правят - комуникация между младите хора, комуникация с публичните администрации, добронамереност в отношенията.

Устойчиво развитие. Младежките НПО работят по начин, който осигурява устойчиво развитие, както на своята организация, така и на цялото общество. Решенията на младежките НПО, свързани с участието на младите хора в процеса на вземане на решения, са съобразени с нуждите на бъдещите поколения.

Форми на гражданско участие

Гражданското участие има различни форми – обществени обсъждания на нормативни документи и/или стратегически документи, онлайн консултиране (напр. порталът за обществени консултации - <http://www.strategy.bg/>), публични обсъждания на бюджет, създаване на консултативни съвети, организиране на гражданска инициатива, референдуми, общи събрания на населението по инициатива на гражданите.

Партньорството между НПО и по-конкретно младежките НПО и местните власти предполага споделени отговорности между управляващите и гражданите на всеки етап от процеса на вземане на политически решения. При него публичните органи и представители на гражданското общество обединяват усилия за тясно сътрудничество, което може да включва възлагане за изпълнение на специфични задачи на неправителствени организации, както и създаване на нови органи за съвместно вземане на решения. Най-разпространените механизми за партньорство са **консултативните съвети**.

Диалогът се основава на взаимни интереси и е свързан с обмен на възгледи и идеи или разработването на конкретна политика. Първата стъпка в диалога – искането той да се състои, може да бъде направена както от публичните органи, така и от неправителствените организации. Често той води до съвместни решения – препоръки, стратегии или промени в местните политики. Той може да протече под формата на изслушвания и публични форуми, граждански и обществени съвети, определяне на лица за връзка с местните власти.

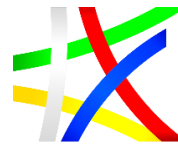
Достъпът до информация стои в основата на всички равнища на участие на гражданите и неправителствените организации във вземането на важни решения на местно и регионално ниво. Във всяка развита демокрация местните власти са задължени да разпространяват информация и данни какво правят или смятат да правят, а гражданите се интересуват и знаят какви решения се вземат и защо. Инструментите, които властта най-често използва, за да информира гражданите, са: медиите, интернет порталите, онлайн базираните данни и провеждането на информационни кампании.

Вземащите решения местни органи на властта задължително трябва да отчитат предложенията на гражданското общество, като всеки участник трябва да получава и **обратна връзка** в точно определен срок.

Друга важна форма на гражданско участие е **обществената консултация**, при която местните власти се допитват до гражданите и неправителствените организации за тяхното мнение по определен проблем или проект на документ. Тя е приложима на всеки етап от процеса на вземане на решение – при изработването му, прилагането му и/или при неговата промяна, ако такава е необходима. Консултациите могат да бъдат присъствени или онлайн.

Най-често на обществените консултации се канят представители на заинтересованите страни – това са групите или институциите, които могат да окажат влияние върху дадено решение или е възможно да бъдат засегнати от него. Целта е да се проучат интересите и мненията на всички заинтересовани страни и да се съберат техните предложения, които да бъдат отчетени при вземане на окончателното решение. В процеса на консултации информацията трябва да се представя на участниците по ясен и разбираем начин, което улеснява общото разбиране и избягва потенциални забавяния, разочарования и недоразумения.

Петициите също са важна форма за участие на гражданите, при което обаче инициативата идва от страна на гражданите, а не от представителите на местната власт. Тази форма също може да бъде разглеждана като консултация, най-малкото защото отразява мнението и идеите на големи общности от хора.

Обикновено изслушванията и публичните форуми със заинтересованите страни трябва да се организират периодично. Чрез тях се определят и разясняват чувствителните аспекти на определени решения, засягащи интересите на различните групи. Целта е да се обсъди в детайли определено решение и неговото въздействие върху една или повече заинтересовани страни. Диалогът е необходим за по-доброто разбиране на аргументите на различните страни и за постигане на съгласие около определеното решение.

Гражданските и обществените съвети осъществяват дейността си на доброволен принцип. Те могат да се сформират по отраслов, професионален или териториален признак, съобразно обществените потребности. Такъв съвет може да се създаде и по конкретен местен проблем. Най-често те се формират на териториален признак, за да се подпомогне решаването на определен проблем на местната общност.

Определянето на конкретно лице от общинската администрация, което да поддържа непрекъснат контакт с неправителствените организации и гражданите е модел, който се използва от повечето европейски държави. Определеното лице осигурява на гражданското общество достъп до информация за актуални политически инициативи и от своя страна информира представителите на местната власт за вижданията на неправителствените организации и гражданите.

Консултативните съвети/работна група или комитет с участие на представители на общински съвет или общинска администрация най-често се създават на база на подписано споразумение, с решение на Общинския съвет или Заповед на Кмета на общината. Те работят като постоянна експертна група за определен период от време. Подборът на членовете от гражданското общество е свързан с експертизата, която дадена неправителствена организация притежава. Независимо дали представляват общината или гражданската структура, членовете на съвета имат равни права да изразяват мнения и становища в процеса на създаване на политики.

Консултативният процес е успешен само когато се организира без бариери. Консултациите с гражданското общество включват различни целеви групи, които често имат различни и дори противоположни интереси. Независимо от ролите и позициите си, участниците в процеса трябва да се отнасят един към друг с уважение. Това подобрява доброто сътрудничество и е предпоставка за постигане на взаимно приемливи компромиси.

В различните форми на диалог трябва да са представени балансирано всички заинтересовани страни. Участниците, независимо дали представляват влиятелна или уязвима група, трябва да имат равни възможности и равно поле за въздействие.

От особена важност е да се провокира стремежът на местните власти към възможно най-широко гражданско участие посредством включването на гражданското общество на всички етапи от разработването, осъществяването и контрола на публичните политики, което води до обществена подкрепа на решенията и по-лесното им прилагане в практиката.

На местно ниво гражданите могат да участват в заседанията на общинския съвет и неговите комисии. Според предвиденото в Закона за местното самоуправление и местната администрация (чл. 28), заседанията на общинския съвет и на неговите комисии са открити. Само по изключение общинският съвет може да реши отделни заседания да са закрити. Също така гражданите могат да присъстват на заседанията на общинския съвет и на неговите комисии, като заемат специално определените за тях места. Нещо повече – гражданите имат право да се изказват, да отправят питания, становища и предложения от компетентността на общинския съвет, кмета или общинската администрация, представляващи обществен интерес. Гражданите могат и да получават отговори от

институциите на местната власт по ред, начин и в срок, определени в правилника за организация на общинския съвет.

Насоките за взаимодействие между местната власт и младежките НПО могат да се систематизират както следва:

- ❖ Съвместно разработване на цялостна политика на общината за местно развитие, на определени целеви политики и програми (например финансова политика, програма за социално подпомагане, стратегия за работа с младите хора в общината и др.), както и на споразумения за съвместна дейност.
- ❖ Въвличане на младежките НПО в работата на комисиите към Общинския съвет, излъчване на експерти от общинската администрация за съвместна работа с тях.
- ❖ Създаване на групи за обществена оценка на проблемите, групи за граждански диалог, консултативни и обществени съвети към кмета, мрежи и коалиции за партньорство и др.
- ❖ Изграждане на временни, или постоянно действащи органи за взаимодействие между Общински съвет, общинска администрация и младежки НПО.
- ❖ Създаване на публичен регистър на НПО в общината, който да отразява сферите им на дейност, осъществените партньорства и изпълняваните проекти.

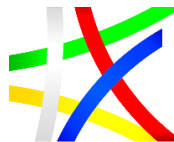
IV. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ В ПРОЦЕСА НА СЪЗДАВАНЕ НА АКТИВНО ПАРТНЬОРСТВО МЕЖДУ МЛАДЕЖКИ НПО И ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

Основните елементи в процеса на създаване на активно партньорство между младежките неправителствени организации и публичната администрация безспорно започват с идентифицирането на проблема в даденото населено място.

Това означава, че очите на младежите, както и на съответната НПО, трябва да са винаги отворени, за да могат да идентифицират "нещото", което изостава, не води до подобряване живота на хората, не е лицеприятно, създава предпоставки за корупция и т.н. Определяйки проблема, следващите действия се очаква да бъдат по-ясни, по-точни, по-ефективни и по-качествени. В случая няма значение кой ще идентифицира проблема, защото работата по отстраняването му ще бъде обща и тя ще започне от диалогичността между местната власт и младежите /НПО/.

Следва подготовката за представяне на проблема пред местната власт. Тук е задължението на съответното младежко НПО да подготви младежи и да излъчи лидери,

които най-компетентно и ефективно да комуникират проблема с администрацията. Необходима е диагностика и експертиза на няколко нива - комуникационно, институционално, правно, финансово оправдано и др.

Консултиране и съветване - това също са задължителни елементи при желание за създаване на активно партньорство между младежките неправителствени организации и публичната администрация. Разбираемо, капацитетът на младежите не е достатъчен за участие в решение на даден проблем, касаещ доброто развитие, на което и да е населено място. Тук младежките НПО имат задачата да привлекат добри консултанти, имащи експертиза в решаването на съответния идентифициран проблем. Консултирането и съветването е най-голямата помощ за младежите, предвид възрастта им и малкия житейския опит, който са натрупали. Защото едно е да виждаш проблема, но съвсем друго е да го решиш по най-добрия начин.

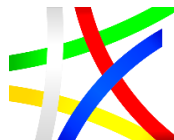
Оценка на риска - този елемент от процеса на активното партньорство между младежките неправителствени организации и публичната администрация, когато вече е диагностициран проблема, е задължителен. Защо? Защото искането за участие на младежите в решаването на някакъв проблем няма да има професионална тежест, ако предварително не са отчетени рисковете след решаването му. Тук отново активно трябва да се включат младежките НПО, които на базата на направените консултации, могат да изготвят анализ на риска, да насочат младежите и да подготвят хората, които ще комуникират проблема с общинската администрация.

Комуникация при активното партньорство между младежките неправителствени организации и публичната администрация. Развитие на демокрацията изисква диалог в обществото, изисква добре информирани граждани, подготвени хора, които да градят и да постигат обществен консенсус. Активното партньорство между младежките неправителствени организации и публичната администрация не прави изключение, когато става дума за комуникация помежду им. И двете страни, трябва да се водят от факта, че комуникативните процеси са изкуство, което води до постигане на хармония и взаимно разбиране. А генерирането на доверие между държавната администрация и младежките НПО е необходимо за постигане на добро управление, но е и висш пилотаж.

Тук решаващата роля е на представителите на публичната администрация, защото общините например, са най-близо до хората и фокусират всички техни проблеми и ежедневни нужди. Поради тази причина са длъжни да чуват гласа на всеки един млад човек и да му осигурят ефективни комуникационни канали и потоци, а така да вземат и най-правилните управленски решения, защитаващи обществения интерес. В комуникацията между младежките неправителствени организации и публичната администрация обаче е необходимо да се прилагат принципи за прозрачност, взаимно уважение,

добронамерен диалог и позитивизъм, нравствено поведение. Диалогът винаги трябва да е отворен! Всички форми на комуникация - национални конференции, семинари, младежки приемни или открити срещи, трябва да бъдат насърчавани и подкрепяни.

Редица са и ползите за местните власти от активното участие на младите хора в процеса на вземане на решения на местно ниво и при планиране и изпълнение на местните политики, като например:

- Имат възможност да влияят върху решения, които ги засягат директно;
- Чувстват се отговорни за своето населено място;
- Имат възможност да управляват своето населено място;
- Младите хора могат сами да определят бъдещето на мястото, в което живеят;
- Младите хора стават по-добре информирани за това, което се случва в общината;
- Започват да разбират по-добре сложността на проблемите;
- Могат сами да участват в определянето на приоритети и да следят реализирането им;
- Не са критикуващи, а конструктивни партньори на общината
- Повишава се прозрачността и отчетността в общината и може да се приложи успешно като антикорупционна мярка.

V. КАПАЦИТЕТ НА МЛАДЕЖКИТЕ НПО ДА УЧАСТВАТ В МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ

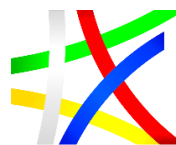

Важно условие за развитие на младежко гражданско общество е наличието на младежки НПО, разполагащи с необходимата експертиза. По този начин се разширява експертният потенциал на местно ниво и се мултиплицира ефектът от съвместната дейност. Така се изгражда и доверие между партньорите. Липсата на експертиза възпрепятства в голяма степен участието на младежите, в подобни инициативи. Особено важен проблем за активно гражданско участие на младите хора е липсата на финансова самостоятелност на НПО и неговата зависимост от публичните структури и от тяхната финансова подкрепа. Освен това голяма част от програмите изискват партньорства с публични субекти или самите публични структури финансират НПО чрез различни фондове и фондации.

Непознаването на нормативната уредба и ниската степен на информираност и експертност възпрепятстват ефективното участие на младежките НПО в процесите на вземане на решения на местно ниво. Забелязва се и тенденцията за слаба мотивация у младите хора и разбиране за това защо местното самоуправление е важно за тях и за техния живот.

Включването на младежки представители и младежки НПО в процеса на правене на публични политики от една страна е положителна стъпка, но от друга страна стои въпросът за качеството на това участие, стъпило на компетентност и добре аргументирани предложения.

Качественото участие изисква систематичност на развитие на знанията, уменията и компетенциите, натрупване на опит чрез практически или теоритични действия и обогатяване. Освен посочените знания и умения ефективното участие на младия човек зависи и от неговата самоувереност, лична самооценка, емоционална интелигентност, както и комуникативните му компетенции. От изключителна важност за мотивацията за

участие и продължаващо участие е осъзнаването, че може да се постигне промяна или резултат чрез собствени усилия, както и че тези резултати са част от процес, който има различни фази и в повечето случаи е дългосрочен и е преживяване на реален опит.

За да насърчат участието на младите хора в публичното управление, местната власт трябва да трансформира и начина, по който взаимодейства и се ангажира с младите хора и да им дадат възможност да разгърнат напълно своя потенциал. Има няколко предизвикателства и пречки пред общественото участие на младите хора, включително липсата на интерес, ниската осведоменост за наличните възможности и канали за участие, липса на информация и умения, липса на стимули.

Изключително важно е местните власти да разработят иновативни стратегии и подходи за по-добро ангажиране с младите хора. За да разработят ефективни стратегии за ангажиране на младежта, местната власт трябва да има ясно разбиране за това как младите хора общуват, държат се и се ангажират с другите, за да приспособят своите методи за ангажиране към нуждите на младите хора.

Много млади хора се считат за „дигитални същества“ по силата на тяхната възраст и ранен опит с технологиите. Цифровите технологии се превърнаха в основните комуникационни канали на младите в наши дни, особено с младите хора, които бързо възприемат нови цифрови инструменти по време на пандемията COVID-19.

Младежите като цяло имат по-висок достъп до цифрови технологии и цифрови умения в сравнение с други възрастови групи. Младежите използват интернет повече от останалата част от населението. Цифровите технологии могат да се използват за предоставяне на информация на младежите и за общуване с тях по по-интерактивен и интересен начин.

Например социалните медии, които позволяват лесна и повсеместна връзка на младите хора, могат да се използват за достигане и споделяне на информация с голям брой млади хора по ефективен и ефикасен начин и да направят комуникацията на младите хора с местната власт по-достъпна и удобна. Чатботовете, базирани на изкуствен интелект (AI), могат да позволят по-бързи комуникации или комуникации в реално време и персонализирани взаимодействия. Освен това цифровите технологии могат да мотивират участието на младите хора, особено чрез дигитална геймификация, тъй като младите хора имат по-голяма склонност да печелят състезания и да получават незабавни награди.

За да се изгради благоприятна екосистема за ангажиране и участие на младите хора във вземането на решения, от съществено значение е местните власти да разбират различните предизвикателства и да предприемат мерки, за да се възползват от предимствата на цифровите технологии.

Електронните инструменти предлагат огромен потенциал за подобряване на демократичната практика и участието в организираното гражданско общество. Те имат голям принос за прозрачността, отчетността и отзивчивостта на институциите, за по-голямо ангажиране на гражданите, за включването им в демократичния процес и за повишаване на неговата достъпност. За да може този потенциал да бъде реализиран в максимална степен, е-инструментите трябва да бъдат интегрирани от всички участници в процеса на вземане на решения: властите да направят възможно участието през тях, а гражданското общество да ги използва ефективно.

Даването на права на младите хора и създаването на благоприятни условия за тях да развият своите умения, да работят и активно да участват в живота на обществото е от съществено значение за стабилното икономическо и социално развитие, особено в

контекста на глобализацията, на основаващите се на знанията икономики, и на застаряващите общества, където е от жизненоважно значение всеки млад човек да има възможността да развие своя потенциал.

Основните инструменти за насърчаване на младежкото участие са:

❖ **Обучение в младежко участие**

Местните и регионални власти трябва да предоставят обучение и подкрепа за участието на младите хора в асоциативния живот и в местната общност чрез насърчаването на:

- а) професионално обучение на учители и младежки работници в практиката на младежкото участие;
- б) всички форми на участие на учениците в училищата;
- в) програми за гражданско образование в училищата;
- г) обучение между връстници, чрез предоставяне на нужното място и средства и чрез подкрепяне на обмен на добри практики.

❖ **Информирание на младите хора**

За да участват в дейности и в живота на техните общности или да се възползват от услуги и възможности, предназначени за тях, младите хора трябва да знаят за тях.

❖ **Насърчаване на участие на младите хора в медиите**

Чрез начина, по който те се занимават с определени теми, това дават възможност на различна и често по-достъпна информация да бъде предоставена на техните връстници. Това участие дава възможност на младите хора да разберат структурата на информацията и да развият нужните критически умения.

VI. ДОБРИ ПРАКТИКИ, СВЪРЗАНИ С УЧАСТИЕТО НА МЛАДИТЕ ХОРА В РЕШАВАНЕТО НА РЕГИОНАЛНИ ДЕЛА

За провеждането на младежките политики, местните публични администрации трябва да **включат в задълженията си, да изградят подходяща материална база и да приемат необходимите правила и законово въведени документи**, позволяващи участието на младите хора в решенията, които засягат техния живот.

Материалната база има различни форми и зависи от това, в кое населено място се създава, какви са възможностите, колко млади хора живеят там, каква инфраструктура има изградена до момента и др. В едно средище, например, където да се събират младежите, трябва да има условия за действителен диалог и партньорство между младите хора и местните и регионални власти, да осигурява физическата рамка за свободното изразяване на младите хора за проблемите, които ги засягат, особено що се отнася до поставянето на тези проблеми пред местните власти. Средището трябва да дава възможност на младежите и техните НПО да бъдат пълноправни участници в политиките, които ги засягат, поради което определените средища трябва да бъдат представителни. Добре е да се предвиди и създаването на специална структура за обсъждане или действие по даден проблем, според възможностите на съответната община. В ерата на дигиталните технологии, например, трудно бихме могли да си представим младежко помещение, без наличието на компютър и интернет.

Създаване на младежки парламенти, групи по интереси, младежки съвети, младежки форуми. Такива структури може да се съставят чрез избори или на доброволни начала. Групата от членовете ѝ трябва да отразява демографския и социологически състав на общността. Основната цел на тези структури трябва да е ясна

още при създаването - младите хора не само дават предложения, но и поемат пряка отговорност за случващото се в общината и играят активна роля в провеждането на политиките, свързани с тях. Тук е ролята на общинските структури и на младежките НПО - окуражават младите хора, да ги мотивират да участват в такива структури и дейности, предприети в техните рамки, да насърчават способностите им за

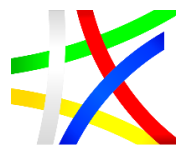
учене и упражняване на принципите на демократичното гражданство. Мотивирането трябва да е свързано и с това, че участвайки в младежките структури, младите хора ще могат да упражняват своите граждански права като например, даване на предложения за решаване на някакъв проблем, участие в избори и референдуми.

Като добра практика може да се посочи община Варна, например. Там е създадена **Програма „Младежки дейности“** на дирекция „Образование и младежки дейности“, която подкрепя инициативността, творчеството и предприемаческия дух на младите хора от града. Програмата създава условия за личностното им развитие и участието им в живота на Общината. С Решение №1198-10 на Общински съвет – Варна е приета Наредба за условията и реда за финансово подпомагане на младежки проекти, реализирани от неправителствени организации по програма „Младежки дейности“ на Община Варна. Цялата информация, касаеща младежките дейности е публикувана в интернет сайта на общината и е достъпна за всички. Тази **инициативност и прозрачност** може да се приложи във всяко едно населено място.

„Деца питат кмета“ за презастрояването и мръсния и недостъпен град - инициатива на Сдружение „Безопасни детски площадки“. В рамките на тази кампания Сдружението събира въпроси на деца и младежи на възраст между 8 и 18 години. Участниците се обръщат към кметове на населени места с ясни

питания, които показват, че те също имат мнение и не им отбягват проблемите на местата, където живеят, учат, играят. От резултатите се вижда, че все повече деца от малки населени места се включват в подобни инициативи (24%). Подобна инициатива на младежите би могла да се приложи във всяко населено място и да покаже на общинските управници, кои са за тях приоритетите, по които трябва да работи. В случая, основен проблем, който обединява децата, независимо къде живеят, е презастрояването. Алтернативата, която те виждат, е вместо нови сгради, да се създадат повече места за спорт и отдих, както и детски площадки. В рамките на тази кампания става ясно, че децата не са безразлични към обществения транспорт и разчитайки на него, искат да имат сигурността, че няма да закъснеят за училище и за извънкласните си дейности. Въпросът им е: „Има ли как да се сложи спирка, която да е на по-удобно място за слизане на учениците, които ходят на училище с автобус?“.

VII. НОВИ И ЕКСПЕРИМЕНТАЛНИ ФОРМИ ЗА ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ НА МЛАДИТЕ ХОРА В ПРОЦЕСА НА ФОРМИРАНЕ НА ПУБЛИЧНИ РЕШЕНИЯ

Насърчаване на младежкото предприемачество

Предоставянето на цялостна и целенасочена помощ за младежите, които проявяват интерес към предприемачеството - достъп до финансиране, финансов лизинг, обучение, бизнес консултиране и др.

Настойничество на новосъздадени фирми на млади хора за разработване на дейността на фирмата и улесняване взаимодействието с местните власти и служби, финансиращите институции и др. Насърчаване на млади хора с изключителни постижения на различни национални и международни форуми в областта на иновациите и промотиране на техните успехи.

Подкрепа на специализирани предприятия и кооперации на младежи в риск - младежи с увреждания и други младежи в социален риск (лица на социално подпомагане, представители на уязвими етнически малцинства, лица, напускащи специализирани институции за предоставяне на социални услуги, лица, страдащи от различни зависимости, бивши затворници и други), представители на различни общности, заети в социалните предприятия, кооперациите и специализираните предприятия.

Промотиране на социалното предприемачество сред младите хора.

Он-лайн платформа (социална мрежа) на младежките организации от селските /слаборазвитите/ общини

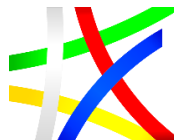

Участието на младите хора от селските или по-слаборазвитите общини в представителната демокрация и гражданското общество, може да се осъществи чрез създаване на он-лайн платформа (социална мрежа).

За целта съответното младежко НПО, може и заедно с общината, организира анкетно или друго проучване чрез създадената он-лайн платформа, като търси отговор на въпросите, свързани с основните пречки и причини за липсата на мотивация сред младите, да участват активно в младежки дейности в областта на гражданското общество, насочени към решаване на проблемите на местната общност. Това проучване може да идентифицира младите хора, мотивирани да участват в дейности на гражданското общество и представителната демокрация, в полза на общинската управа.

#младежи

През последните две години и заради наличието на КОВИД епидемията, българските селски райони привличат все повече хора и интерес, но в същото време, все още се борят с основни затруднения, които ги определят като не добро място за живеене. Често самите общности, в това число и младежките НПО, стават генератори на идеи, които най-малкото са в състояние да предизвикат дебат за по-добро управление и по-добър живот в съответната община. Факт е обаче, че липсва систематизирана информация за възможности, законови норми, идеи, начин на работа на общинската администрация, начин на привличане на последователи и много други. Изключително полезно би било

създаването на хаштаг, например, **#младежи**. Използването на хаштагове /# – hashtags/ е важен и необходим инструмент за всички социални мрежи. Важен е, защото насочва желано съдържание в интернет към конкретна група хора. Хаштаговете се използват най-много в Facebook, Google+, Twitter, Instagram и други социални мрежи, като всичко, което искате да покажете на максимално много хора, достига до конкретната група - в случая младежите на дадено населено място.

Как се използва hashtags в различните социални мрежи?

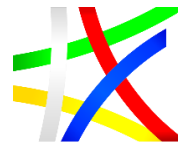
Hashtags във Facebook: Според специалисти в интернет комуникациите, използването на хаштаг може да доведе до привличане на аудитория до вашите публикации, но трябва да се използва максимум на брой между 1 и 2. Ако в публикацията има повече от два хаштага, тя ще бъде забелязана от по-малко на брой хора. Потребителите, които са потърсили съдържание през хаштаг, са по-склонни да се ангажират с въпросното съдържание.

Hashtags в Twitter: Туитовете с повече хаштагове достигат до по-голяма аудитория. Ако публикувате твит с 1- 2 хаштага, видимостта му ще бъде до 21 %. Важното тук е използването на няколко хаштага.

Hashtags в Instagram: Винаги използвайте хаштаг в Instagram. Видимостта на вашата снимка има средно до 12, 6% ангажираност на хората. Според проучванията, снимки или видео с 11 хаштага имат най-голяма ангажираност към последователите в тази социална мрежа. Максимумът на хаштагове на една публикация тук е 30 броя.

Усъвършенстването на социалните мрежи е видимо всеки ден, защото всеки ден те подобряват своите функционални възможности. В този смисъл и младежите НПО трябва да бъдат в крак с най-новите технологии, методи и средства за привличане на повече потребители, ангажирани хора и активности - в случая за привличане на младежи и публична администрация.

Създаване на платформа, например „Наблюдаваме ви!“. В тази платформа се събират данни за участието, гласуванията и изказванията на всички депутати от региона. Идеята е дигиталните технологии да се използват в помощ на гражданите и за ориентация в техните политически избори. Най-важната функция на платформата е да позволи на хората да следят действията на депутатите чрез търсачка, която показва изказванията им и гласуването по всякакви теми. Данните могат да се получават от сайта на Парламента и са достоверни. Информацията в платформата се предоставя визуално, свързва данните за всеки депутат, стенограмите са представени като данни, свързани с профила на съответния човек. На практика всеки депутат има своеобразно електронно досие за дейността си във всяко Народно събрание. В случая е важно да се укрепят връзките на младите хора, защото в нашата парламентарна демокрация, връзката между избиратели и народни представители е твърде откъслечна и неефективна. А би трябвало избраният народен представител да представлява група от хора и да се грижи за техните интереси, без наличието на клиентелистки отношения. Платформата може да позволи да се проследят поведенческите модели на различни партии. Например

можем да видим кои партии са заемали националистическата ниша, а по този начин ще се поддържа и политическа памет, за да не бъдем подлъгвани. Друго преимущество на платформата е, че тя дава неограничено количество не селектирана информация. Гражданите могат сами да търсят информация и да не разчитат на чужда помощ за отсяването й.

VIII. НАЦИОНАЛНО ПРЕДСТАВЕНИ МЛАДЕЖКИ НПО

- **Дружество за Обединените нации в България – Младежка организация**

Контакти: гр. София, ул. „Проф. Никола Михайлов“ 2, Т: 02/9434318, E: office@una.bg

Кратко представяне

Дружеството за Обединените нации в България съществува от 1948 г. Член е на Световната федерация на асоциациите за Обединените нации WFUNA. Нейната мисия е да разпространява и прилага идеите, принципите и решенията на ООН в България. През 2003 г. е основана Младежка организация към Дружеството, чиято цел е да работи с българските младежи, като развива гражданската им активност посредством интерактивни образователни способности в духа на Обединените нации. Организацията осъществява множество симулации „Модел ООН“, публични кампании и специални събития в сферите на дейност на ООН като права на човека, устойчиво развитие, мир и сигурност. Дружеството редовно участва в различни международни проекти, обмени и форуми. През 2007 г. то стана инициатор и организатор на кампанията „Български младежки делегати в ООН“.

Работата им в сферата на гражданската активност ги води до изводите, че младите хора не са достатъчно добре информирани за правата си. Качественото образование е важна част от това да имаш гражданска позиция. Приоритет в дейността на организацията е и лобирането за включване в официалните образователни програми на дисциплини като активното гражданство и правата на човека.

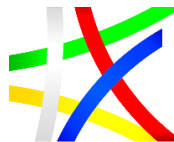
Организацията смята, че има още много какво да се желае по отношение на включването на младите хора в процесите на вземане на решения в България. Участието на младежите в местното самоуправление е част от основния проблем в България, а именно липсата на прозрачност в процесите на вземане на решения.

- **AEGEE – София, Асоциация на обединените европейски студенти**

Контакти: Град София, Адрес: пл. Журналист, Т.:+359 889366689, E.: aegEE.sofia@gmail.com

Кратко представяне

AEGEE е една от най-големите младежки организации в Европа. Тя съществува в името на демократичните ценности, културния обмен, мира и разбирателството на континента, затова националното ниво отсъства от структурата ѝ. Международните инициативи на AEGEE поощряват сътрудничеството между студентите и спомагат за изграждането на толерантно гражданско общество. Представителства на организацията има в 232

университетски града в 43 страни в Европа, а членовете ѝ са над 15 000. AEGEE е съкращение от Association des Etats Generaux des Etudiants de l'Europe (Асоциация на обединените европейски студенти).

Работят в сферата на Свободно време и културна среда, като проблемно е, че виртуалният свят измества реалния и в близко бъдеще съществува опасност това да се превърне във все по-честа практика. Сред младите хора се наблюдава все по-малко време за спорт и общуване за сметка на стоенето пред компютъра.

Те работят върху това, че времето, прекарвано с приятелите, да бъде по-желано от новите технологии. Взаимодействието между държавните институции и младежките организации е все още относително слабо. Необходимо е държавните институции да започнат да предлагат повече различни инструменти за организиране и финансиране на младежките дейности. Младежките политики на държавните институции не са ясно формулирани и нямат достатъчно голям обхват.

- **Национално студентско сдружение за образователен обмен АИЕСЕК България**

Контакти: Град: София, Адрес: пл. Народно събрание 10, Т.: 029871681, 0883311467, E.: bulgaria@aiesec.net

Кратко представяне

AIESEC е международна неправителствена независима организация с нестопанска цел, управлявана от студенти и скоро дипломирали се висшисти. Членовете имат интереси в областта на международните въпроси, лидерството и мениджмънта. Международната платформа дава възможност на младите хора да открият и развият своя потенциал, да изградят лидерски умения, за да имат положително влияние върху обществото. AIESEC предоставя на членовете си цялостен практически опит, включващ лидерски възможности, международни професионални стажове и участие в глобална обучаваща среда. Специфично за AIESEC като организация е фактът, че ръководните длъжности са с продължителност една година.

Приоритетната им област е образование. Те определят като проблемни ефективността на учебните планове и липсата на връзка между образованието и външната среда.

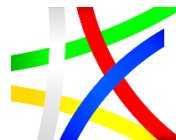
- **Асоциация “Български детски и младежки парламент”**

Контакти: Град: София, Адрес: р-н Младост 2, бл. 210, вх. 1, Т.: 0888223794

Кратко представяне

Българският детски и младежки парламент е създаден през 1998 г. и в досегашното си съществуване се доказва като една от големите и добре работещи младежки неправителствени организации с представители в цялата страна – организация, в която инициативите и решенията са от и за младите хора в България.

Организацията има и богат международен опит с участието си в редица младежки обмени и семинари.

Сред основните им теми за работа е Гражданската активност. Считат, че българските младежи нямат достатъчно информация за различните възможности на гражданската активност. Смятат, че диалогът между младите хора и държавните институции би могъл да бъде по-активен.

- **Фондация „Българска памет”**

Контакти: град: София, адрес: ул. Одрин 131, ап. 24, Т.: +359 2 822 33 42

Кратко представяне

Фондация „Българска памет” е учредена през декември 2007 г. Приоритетите на фондацията се фокусират около реализацията на съвременната идея за национална идентичност и устойчиво развитие на българското гражданско общество, чрез пълноценно използване на културно-историческия ресурс на България в перспективата на евроатлантическата ни принадлежност и равнопоставеност на диалога между културите. Сред основните й приоритети е икономическата и културната интеграция на младежите от българските общности от историческата диаспора.

За да се реализира успешно младежката политика, е необходима ясна координация между всички институции, работещи по проблемите на младите хора. Създаване на емоционална връзка и неформална мрежа сред младежите от общностите.

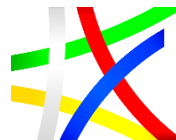
- **„Европейско младежко движение – България”**

Контакти: град София, адрес: пл. Народно Събрание № 10 , стая 302, Т.: 029872285

Кратко представяне

„Европейско младежко движение – България” /ЕМД/ е създадено през март 1997 г. ЕМД следва модела на международното Европейско движение, което в края на 40-те години си поставя за цел да създаде Европейската общност. От ноември 1999 г. организацията членува в международната организация на Младите европейски федералисти – JEF-Europe с централен офис в Брюксел. Членовете й са млади хора от 18 до 35 години.

Европейска ценност е да се разглежда младият човек не като субект и бенефициент на държавната младежка политика, а като активен участник в нея. Когато се разглежда въпросът за активното включване на младежта в осъществяването на националната младежка политика, неминуемо следва да се отчете и факта – не повече от 15% от младите хора декларират обвързаност с някоя от младежките организации. Това означава, че държавата следва приоритетно да използва достиженията на информационните и комуникационните технологии – блогове, специализирани портали, целеви анкети и дискусии, за да могат максимален брой от заинтересованите млади хора да изразят мнения и предложения по младежката политика.

- **Сдружение „Франкофонски клуб за развитие”**

Контакти: град: Баня, адрес: ул. ХРИСТО ЯСЕНОВ 8

Кратко представяне

Сдружение „Франкофонски клуб за развитие” е създадено през 2006 г. Основната мисия на Франкофонския клуб за развитие е да работи активно за младежко представителство в България и по-конкретно за създаването на Национален младежки съвет и устойчиви младежки политики. До 2010 г. ФКР има осъществени над 20 самостоятелни и партньорски проекта в следните сфери: младеж, култура, образование, медии.

Считат, че за успешни проекти е необходимо много силно партньорство между представители на НПО и държавната администрация. Създаване на постоянен диалог между младежките неправителствени организации и държавните институции. Създаване на младежко представителство, което да съветва и консултира младите хора по конкретни теми и да работи като посредник между тях и държавната администрация.

- **Джуниър Ачийвмънт България**

Контакти: град: София, адрес: БУЛ. "КНЯЗ АЛЕКСАНДЪР ДОНДУКОВ №54Б, ЕТ. 1, Т.: +359 2 989 3660 , Е.: JA.BULGARIA@JABULGARIA.ORG

Кратко представяне

Основана през 1997 г., Джуниър Ачийвмънт България е член на организацията Junior Achievement Worldwide (JAW) и нейното регионално подразделение Junior Achievement –Young Enterprise Europe (JA-YE). Джуниър Ачийвмънт е водещата организация с най-дълга традиция в предлагането на съвременни програми и курсове по бизнес, икономика и развитие на предприемаческия дух чрез образователни и практически дейности по икономическа и финансова грамотност, бизнес умения, лидерство и стратегии за успех. Курсовете са насочени към млади хора от 6 до 25-годишна възраст. Като основен проблем те идентифицират нуждата от модернизирани на учебната програма чрез използване на по-практична методика на обучение, прилагане на повече информационни технологии и ранно кариерно ориентиране.

Те вярват, че е необходимо държавните институции да търсят повече диалог с младежките организации, също както и повече практически съвместни дейности, които надхвърлят говоренето по време на форуми, кръгли маси и конференции и са насочени към действия. Когато е налице такава нагласа, ще бъде възможно формулирането и изпълнението на конкретни мерки, а в противен случай дори и да бъдат приети, те ще останат само на хартия.

- **Фондация “Стъпка за България”**

Контакти: град: София, адрес: +359888710638 ,Ел. поща: info@stepforbulgaria.org

Кратко представяне

Фондация “Стъпка за България” е неправителствена организация, създадена през 2007 г. след успешната реализация на Лятната академия «Стъпка за България», инициатива на български студенти в Харвардския университет. Фокусът цели включването на български и чуждестранни студенти и доброволци в алтернативни обучения за професионална реализация на български младежи, лишени от родителски грижи.

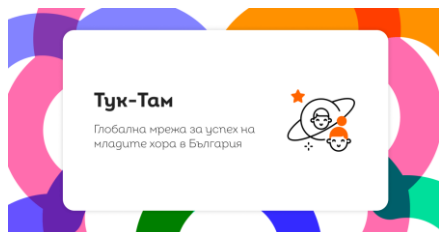
Дейността на фондация **Стъпка за България** засяга областите: образование, свободно време и младежка престъпност.

Липсата на държавна на стратегия за осигуряване на равни шансове за личностно развитие и реализация на децата, лишени от родителски грижи, след напускане на институциите, води до редица проблеми. Липсата на адекватна родителска и институционална подкрепа за образователното и професионалното развитие на децата често ги обрича да поемат по неподходящ път и да станат жертви на проституция, криминални прояви и нездравословен начин на живот. Необходимо е задълбочаване на сътрудничеството между младежките организации и държавните институции.

- **„Тук-Там”**

Контакти: град: София, адрес: ул. Загоре 9, Т.: +359 876 18 26 09, Ел. поща: hey@tuk-tam.bg

Кратко представяне

„Тук-Там“ е сдружение с нестопанска цел, обединяващо българи, учили и работили в чужбина, които са се върнали или искат да се върнат в България. Целта е да се създаде активна социална и информационна мрежа за своите членове с цел споделяне на опит, развитие на общи интереси, както и осъществяване на различни обществено-поллезни проекти. Сред основните дейности е създаването на контакти между младите професионалисти в България, които са завършили своето образование или част от него в чужбина, както и такива, придобили опит зад граница.

Считат, че един от основните проблеми на българската образователна система е , че не е достатъчно интерактивна и практична, а основният проблем на гражданското общество е, че няма конкретна практика за изграждане на такова общество. Основна тяхна кауза е училищното образование да включва елементи на гражданско обучение. Основните проблеми за взаимодействие между държавните институции и младежките организации са бюрократичността, мудността и понякога нежеланието за промяна на институциите.

- **UNESCO – Университетски еко клуб**

Контакти: град: София, адрес: Софийски университет, Ел. поща: unesco.su@gmail.com

Кратко представяне

Мотото на Еко клуба към Софийския университет „Св. Климент Охридски“ е: „Екология за образованието, образование за екологията“. С дейността си UNESCO цели да изгради в съзнанието на хората уважение към природата и нетърпимост към грубите посегателства срещу нея. Екологичното възпитание е практическият инструмент, с който клубът реализира политиката си. Съществува от 2006 г. и целна му е да стане трибуна на студентското мнение по важни въпроси, касаещи устройството на територията и налагането на модели за устойчиво развитие в България..

Темата „Околна среда“ би трябвало да бъде приоритетна и да се съсредоточат все повече средства и време, за да може тя да бъде развита до нива, които се стремят към хармонизация на процесите в обществото и запазването на естествения баланс в природата. Младите хора би следвало да играят съществена роля в този процес, тъй като динамиката на промените застрашават именно техните съдби. Взаимодействието между младежките организации и представителите на законодателната, изпълнителната и местната власт в България все още е на много ниско ниво.

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ:

- <https://www.gov.bg/> - Министерски съвет
- <https://tundzha.bg/> - община Тунджа
- <https://angelos-consulting.com/bg/angelos-consulting> - консултантска фирма
- <https://www.varna.bg/> - община Варна
- ДВ. бр. 107 от 18 Декември 2020 г.
- Конституция на Република България
- Закон за юридическите лица с нестопанска цел /ЗЮЛНЦ/
- Закон за Администрацията /ЗА/
- Закон за местното самоуправление и местната администрация /ЗМСМА/
- Административно-процесуален кодекс АПК
- „Регистрация на фондации и сдружения в България, частна и обществена полза. Прилики и разлики.“ - Български център за нестопанско право

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ПАРТНЬОРИ ПО ПРОЕКТА:

ЗА КОНТАКТИ:

Евроклуб Жена

8600, Ямбол, ул.Раковски 1
Тел. 046/662939
E-mail: eu_woman@abv.bg
Web: <https://euwomanbg.com/>

Община Тунджа

8600, Ямбол, пл. Освобождение 1
Тел. 046 661565
E-mail: contact@tundzha.net
Web: <https://tundzha.bg/>

ПРОЕКТ

BG05SFOP001-2.025-0044, „МОСТ – МЛАДЕЖКИ ОМБУДСМАНСКИ СЪВЕТ ТУНДЖА – ПОВИШАВАНЕ АКТИВНОТО УЧАСТИЕ НА МЛАДЕЖИТЕ В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

www.eufunds.bg